

Asia T-299/08

Elf Aquitaine SA vastaan Euroopan komissio

Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Natriumkloroattimarkkinat – Päätös, jolla todetaan EY 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan rikkominen – Kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevistä toiminnasta vastuuseen joutuminen – Puolustautumisoikeudet – Perusteluvollisuus – Rangaistusten ja seuraamusten yksilökohtaisen määräämisen periaate – Nullum crimen, nulla poena sine lege -periaate – Syyttömyysolettama – Hyvän hallinnon periaate – Oikeusvarmuuden periaate – Harkintavallan väärinkäyttö – Sakot – Raskauttava seikka – Ehkäisevä vaikutus – Lieventävä seikka – Yhteistyö hallinnollisessa menettelyssä – Merkittävä lisäarvo

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (toinen jaosto) 17.5.2011 II - 2159

Tuomion tiivistelmä

- 1. Kilpailu – Yhteisön oikeussäännöt – Kilpailusääntöjen rikkominen – Vastuuseen joutuminen – Emoyhtiö ja tytäryhtiöt – Taloudellinen kokonaisuus – Arviointiperusteet (EY 81 ja EY 82 artikla; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta)*
- 2. Kilpailu – Hallinnollinen menettely – Väitetedoksianto – Välttämätön sisältö – Puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen – Ulottuvuus (Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artikla ja 27 artiklan 1 kohta)*

3. *Kilpailu – Yhteisön oikeussäännöt – Kilpailusääntöjen rikkominen – Vastuuseen joutuminen – Emoyhtiö ja tytäryhtiöt – Taloudellinen kokonaisuus – Arviointiperusteet (EY 81 artiklan 1 kohta)*
4. *Kilpailu – Yhteisön oikeussäännöt – Kilpailusääntöjen rikkominen – Vastuuseen joutuminen – Emoyhtiö ja tytäryhtiöt – Taloudellinen kokonaisuus (EY 81 ja EY 82 artikla; neuvoston asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohta; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta)*
5. *Kilpailu – Yhteisön oikeussäännöt – Kilpailusääntöjen rikkominen – Vastuuseen joutuminen – Emoyhtiö ja tytäryhtiöt – Taloudellinen kokonaisuus – Arviointiperusteet (EY 81 artiklan 1 kohta)*
6. *Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet – Perustelut – Perusteluvelvollisuuden laajuus – Kilpailusääntöjen soveltamisesta tehty päätös – Useita adressaatteja koskeva päätös – Tarve esittää riittävät perustelut etenkin sen yksikön osalta, jonka on kannettava vastuu kilpailusääntöjen rikkomisesta (EY 81 artiklan 1 kohta ja EY 253 artikla)*
7. *Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet – Pätevyysolettama – Komission päätös, jolla tytäryhtiön tekemä kilpailusääntöjen rikkominen luetaan emoyhtiön syyksi (EY 249 artikla)*
8. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittäminen – Varoittavuus (EY 81 artikla; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonannon 2006/C 210/02 25 ja 30 kohta)*
9. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittäminen – Sakon määräämättä jättäminen tai alentaminen vastikkeena epäillyn yrityksen yhteistyöstä – Sellaisen menettelyn välttämättömyys, joka on helpottanut komission toteamusta kilpailusääntöjen rikkomisesta (Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 18 artikla ja 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonannon 2002/C 45/03 20 ja 21 kohta sekä 23 kohdan b alakohta)*
10. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittäminen – Komission harkintavalta – TuomioistuINVALVONTA – Unionin tuomioistuinten täysi harkintavalta (EY 229 artikla; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 31 artikla)*

1. Emoyhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa tytäryhtiönsä toiminnasta erityisesti silloin, kun siitä huolimatta, että tytäryhtiö on erillinen oikeussubjekti, se ei päätä itsenäisesti markkinakäyttäytymisestään vaan noudattaa olennaisilta osin emoyhtiön sille antamia ohjeita, kun otetaan erityisesti huomioon taloudelliset, organisatoriset ja oikeudelliset yhteydet näiden kahden oikeudellisen yksikön välillä. Näin on siksi, että tällaisessa tapauksessa emoyhtiö ja tytäryhtiö kuuluvat samaan taloudelliseen kokonaisuuteen ja muodostavat näin ollen yhden ainoan yrityksen, mikä mahdollistaa sen, että komissio voi osoittaa sakkojen määräämispäätöksen emoyhtiölle ilman, että sillä olisi velvollisuutta osoittaa tämän emoyhtiön itse osallistuneen rikkomiseen.

Sellaisessa erityistapauksessa, jossa emoyhtiö omistaa kokonaan tytäryhtiönsä, joka on rikkonut kilpailusääntöjä, yhtäältä kyseinen emoyhtiö voi vaikuttaa ratkaisevasti tytäryhtiön käyttäytymiseen ja toisaalta on olemassa kumottavissa oleva oletama, jonka mukaan kyseinen emoyhtiö todella vaikuttaa ratkaisevasti tytäryhtiönsä käyttäytymiseen.

komissio voi katsoa, että emoyhtiö on yhteisvastuussa tytäryhtiölleen määrätyn sakon maksamisesta, ellei emoyhtiö, jonka asiana on kumota tämä oletama, esitä riittäviä todisteita sen osoittamiseksi, että tytäryhtiö toimii itsenäisesti markkinoilla.

Komission ei näet tarvitse esittää lisäseikkoja kyseisen oletaman, jonka mukaan emoyhtiö käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa, vahvistamiseksi. Vaikka edeltävässä komission päätöskäytännössä olisi-kin lisäseikoilla vahvistettu ratkaisevaa vaikutusvaltaa koskeva oletama, tällainen toteamus ei voi horjuttaa päätelmää, jonka mukaan komissio saa olettaa, että emoyhtiöllä oli ratkaiseva vaikutusvalta tytäryhtiössä pelkästään sillä perusteella, että se omisti tytäryhtiön osakepääoman lähes kokonaan.

(ks. 49–52 ja 59 kohta)

Näissä olosuhteissa riittää, että komissio osoittaa, että emoyhtiö omistaa täysin tytäryhtiön, voidakseen olettaa, että emoyhtiö vaikuttaa ratkaisevasti tämän liike-toimintapolitiikkaan. Tämän perusteella

2. Puolustautumisoikeuksien noudattaminen edellyttää, että yritys, jota epäillään kilpailusääntöjen rikkomisesta, saa komissiossa käytävän hallinnollisen

menettelyn kuluessa ilmaista asianmu-
kaisesti näkemyksensä esiin tuotujen
tosiseikkojen ja olosuhteiden paikkansa-
pitävyydestä ja merkityksestä sekä niistä
asiakirjoista, joita komissio on käyttänyt
perustamissopimuksen rikkomista kos-
kevan väitteensä tukena.

Asetuksen N:o 1/2003 27 artiklan 1 koh-
dassa säädetään siitä, että osapuolille on
lähetettävä väitetiedoksianto, jossa on
esitettävä selkeästi kaikki ne olennaiset
seikat, joihin komissio menettelyn tässä
vaiheessa perustaa näkemyksensä, jotta
ne, joita asia koskee, voisivat tosiasial-
lisesti saada tiedon, mihin toimintaan
komissio väittää niiden syyllistyneen, ja
jotta ne pystyvät tehokkaasti puolustau-
tumaan, ennen kuin komissio tekee lo-
pullisen päätöksen.

Tällainen väitetiedoksianto on yhteisön
oikeuden peruseriaatteen, joka edel-
lyttää puolustautumisoikeuksien kun-
nioittamista kaikissa menettelyissä, so-
veltamista koskeva menettelyllinen tae.
Kyseisen periaatteen mukaan komission
yritykselle, jolle se aikoo määrätä seura-
muksen kilpailusääntöjen rikkomisesta,
osoittamaan väitetiedoksiantoon on si-
sällytettävä tätä yritystä vastaan esitetyt
olennaiset seikat, kuten tosiseikat, joista
yritystä moititaan, niiden oikeudellinen
luonnehdinta ja todistusaineisto, johon
komissio tukeutuu, jotta tämä yritys voisi

esittää hyödyllisesti väitteensä ja perus-
telunsa sitä vastaan käydyssä hallinnolli-
sessa menettelyssä.

Väitetiedoksiannossa on erityisesti yksi-
selitteisesti täsmennettävä se oikeushen-
kilö, jolle sakot mahdollisesti määrätään,
se on osoitettava tälle oikeushenkilölle ja
siinä on ilmaistava, missä ominaisuudes-
sa kyseistä henkilöä syytetään väitetyistä
tosiseikoista. Asianomaiselle yritykselle
ilmoitetaan näet juuri väitetiedoksian-
nossa kaikista niistä olennaisista sei-
koista, joihin komissio menettelyn täs-
sä vaiheessa perustaa näkemyksensä.
Tästä seuraa, että asianomainen yritys
voi vasta tämän tiedoksiannon lähettä-
misen jälkeen täysimääräisesti käyttää
puolustautumisoikeuksiaan.

Kun komissio ilmoittaa väitetiedoksian-
nossa emoyhtiölle aikovansa ratkaise-
vaa vaikutusvaltaa koskevan oletaman
perusteella asettaa sen vastuuseen sen
tytäryhtiön tekemistä rikkomisista, sillä
seikalla, ettei komissio toteuttanut ky-
seistä yhtiötä koskevia tutkintatoimia
ennen väitetiedoksiannon toimittamista
tälle, ei loukata kyseisen yrityksen puo-
lustautumisoikeuksia. Kyseiselle yhtiölle
on annettu sekä vastaukseksi kyseiseen
väitetiedoksiantoon esittämässään huo-
mautuksissa että kuulemismenettelystä
vastaavan neuvonantajan toimittamassa
suullisessa kuulemisessä mahdollisuus

esittää tehokkaasti kantansa hallinnollisen menettelyn aikana komission väitetiedoksiannossa esiin tuotujen toiseikkojen ja olosuhteiden paikkansapitävyydestä ja merkityksestä.

komissiolle toimivallan osoittaa päätös, jossa määrätään sakkoja, konsernin emoyhtiölle.

(ks. 134–140 kohta)

3. Rangaistusten ja seuraamusten yksilökohtaisen määräämisen periaatteen mukaan luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle voidaan määrätä seuraamus vain teoista, joihin sen itsensä katsotaan syyllistyneen. Tätä periaatetta sovelletaan kaikissa hallinnollisissa menettelyissä, jotka saattavat johtaa seuraamusten määräämiseen kilpailusääntöjen nojalla.

Tästä seuraa, ettei komissio loukkaa rangaistusten ja seuraamusten yksilökohtaisen määräämisen periaatetta asettamalla emoyhtiön vastuuseen rikkomisesta, jonka sen oletetaan tehneen itse, kun otetaan huomioon ne taloudelliset ja oikeudelliset yhteydet, joita sillä oli tytäryhtiönsä ja joiden kautta se pystyi määrittämään viimeksi mainitun käyttäytymistä markkinoilla.

(ks. 178–181 kohta)

Tämä periaate on kuitenkin sovitettava yhteen EY 81 artiklassa tarkoitetun yrityksen käsitteen kanssa. Kun siis yritys rikkoo kilpailusääntöjä, sen asiana on yksilöllisen vastuun periaatteen mukaisesti vastata kyseisestä rikkomisesta.

4. Nullum crimen, nulla poena sine lege -periaate edellyttää, että laissa määritellään selvästi rikokset ja niistä määrättävät rangaistukset. Tämä edellytys täyttyy, kun yksityinen oikeussubjekti voi tietää kyseessä olevan säännöksen tai määräyksen sanamuodon ja tarvittaessa tuomioistuinten siitä tekemän tulkinnan perusteella, mitkä toimet tai laiminlyönnit synnyttävät sen rikosoikeudellisen vastuun.

Kyse ei ole yllytyksestä rikkomiseen emoyhtiön ja sen tytäryhtiön välillä eikä varsinkaan edellisen syyllistymisestä kyseiseen rikkomiseen vaan siitä, että ne muodostavat EY 81 artiklassa tarkoitetun yhden ainoan yrityksen, mikä antaa

Komissio voi asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan nojalla päätöksellään määrätä yrityksille sakon, jos ne rikkovat erityisesti EY 81 artiklan määräyksiä. Koska emoyhtiön ja

tytäryhtiön katsottiin muodostavan EY 81 artiklassa tarkoitetun yhden yrityksen, komissio voi määrätä tämän yrityksen muodostaville oikeushenkilöille sakon ilman, että se loukkasi nullum crimen, nulla poena sine lege -periaatetta.

(ks. 187–189 kohta)

täyttyneet, pelkästään se seikka, ettei komissio ole todennut emoyhtiön vastuuta toisessa asiassa, ei velvoita sitä tekemään samanlaista arviointia riidanalaisessa päätöksessä. Unionin tuomioistuimet kuitenkin valvovat vastuun tällaista kohdentamista, ja niiden on varmistettava, että edellytykset tällaiselle vastuun kohdentamiselle täyttyvät.

(ks. 196–198 kohta)

5. Yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavoin eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavoin, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella.

Kun komissio tekee päätöksen, jolla emoyhtiölle määrätään sakko sen tytäryhtiön tekemästä kilpailusääntöjen rikkomisesta soveltamalla olettaa, jonka mukaan emoyhtiöllä on ratkaiseva vaikutusvalta tytäryhtiössä sen perusteella, että se omistaa viimeksi mainitun osakepääoman lähes kokonaan, sillä on laaja harjintavalta, kun se päättää, onko emoyhtiö asetettava vastuuseen rikkomisesta.

Koska siis komissiolla on mahdollisuus muttei velvollisuutta asettaa emoyhtiö vastuuseen rikkomisesta, jos edellytykset tällaiselle vastuun kohdentamiselle ovat

6. EY 253 artiklan mukainen perusteluvelvollisuus määräytyy kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaan, ja perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmentävä toimenpiteen tehneen unionin toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, koska tutkittaessa sitä, täyttävätkö päätöksen perustelut EY 253 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt.

Jos EY 81 artiklan soveltamispäätös koskee useaa adressaattia ja vastuun kohdentaminen kilpailusääntöjen rikkomisesta aiheuttaa ongelmia, päätöksessä on oltava riittävät perustelut kunkin adressaatin osalta, erityisesti niiden osalta, joiden on

päätöksen sanamuodon mukaan kannettava vastuu kyseisestä kilpailusääntöjen rikkomisesta. Tästä seuraa, että komission päätöstä on rikkomiseen syyllistyneiden tytäryhtiöiden emoyhtiöiden kannalta perusteltu riittävästi vain, jos siinä on yksityiskohtainen selvitys niistä syistä, joiden vuoksi on perusteltua, että näiden yhtiöiden katsotaan olevan vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta.

(ks. 216 ja 217 kohta)

7. Komission päätöksiä koskee laillisuus-olettama, ja ne tuottavat oikeusvaikutuksia niin kauan kuin niitä ei ole kumottu tai peruutettu. Komissiolla ei myöskään ole velvollisuutta keskeyttää yhtiötä vastaan kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi käytävää menettelyä, kunnes unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee kanteen, jonka sama yhtiö on nostanut sille muista kilpailusääntöjen rikkomisista määrättyjä seuraamuksia koskevasta päätöksestä. Mikään oikeussääntö ei vaadi komissiota lykkäämään päätöksentekoa muita seikkoja koskevissa asioissa.

(ks. 241 kohta)

8. Kun komissio käyttää toimivaltaansa määrätä sakkoja EY 81 artiklaa rikkoneille

y yrityksille, luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, joka johti yritystä silloin, kun kilpailusääntöjä rikottiin, on lähtökohtaisesti vastattava kilpailusääntöjen rikkomisesta, vaikka toinen henkilö vastasi yrityksen toiminnan harjoittamisesta silloin, kun päätös, jossa kilpailusääntöjen rikkominen todettiin, tehtiin. Jotta komission EY 81 artiklan nojalla tekemiä päätöksiä voitaisiin soveltaa ja jotta ne voitaisiin panna täytäntöön, ne on osoitettava yksiköille, jotka ovat oikeussubjekteja. Kun komissio tekee EY 81 artiklan 1 kohdan nojalla päätöksen, sen on yksilöitävä se luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö taikka luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden voidaan katsoa olevan vastuussa kyseisen yrityksen menettelystä ja joille voidaan tällä perusteella määrätä seuraamuksia, ja se osoittaa päätöksen tälle henkilölle tai näille henkilöille.

Komission hyväksymillä sakkojen laskennassa noudatettavilla suuntaviivoilla taataan yritysten oikeusvarmuus, koska niissä määritetään menetelmä, jonka komissio on asettanut itselleen sakkojen määrän vahvistamiseksi. Hallinto ei voi yksittäistapauksessa poiketa niistä, jollei se esitä siihen syitä, jotka ovat sopusoinnussa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa.

Kun kyse on kahdesta yrityksestä eli emo- ja tytäryhtiöstä, jotka muodostivat rikkomisen tapahtuma-aikaan EY 81 artiklassa tarkoitettun yrityksen, joka ei kuitenkaan enää ollut olemassa ajankohdantana, jona niille sakon määräävä päätös tehtiin, komissiolla on oikeus asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan nojalla määrätä näille kahdelle yritykselle, joiden on vastattava kyseisestä rikkomisesta, yhteisvastuullinen sakko ja toisaalta määrätä asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla määrättävien sakkojen laskennassa sovellettavien suuntaviivojen 30 kohdan perusteella sakon perusmäärän korottamisesta ainoastaan emoyhtiön osalta, sillä riidanalaisen päätöksen tekemisen ajankohtana muiden seuraamusten kohteena olleiden yksiköiden liikevaihtoa selvästi suuremman liikevaihtonsa takia se kykenee helpommin irrottamaan sakkonsa maksamiseen tarvittavat varat.

Tässä suhteessa se, että sakko, joka ehkäisevän vaikutuksen varmistamiseksi on määrätty yksin emoyhtiölle, on laskettu kyseiselle kahdelle yhtiölle yhteisvastuullisesti määrätyn sakon perusmäärän perusteella, joka sisältää jo ehkäisevää vaikutusta varten tehdyn erityisen korotuksen, ei voi olla epäoikeudenmukaista.

Kahdelle yhtiölle yhteisvastuullisesti määrätty sakko vastaa nimittäin sakon perusmäärää, johon komissio on suuntaviivojen 25 kohdan mukaisesti lisännyt

tytäryhtiön myynnin arvosta lasketun tietyn prosenttiosuuden ”estääkseen yrityksiä osallistumasta hintojen vahvistamisesta, markkinaosuuksista ja tuotantorajoituksista tehtäviin horisontaalisiin sopimuksiin”.

Sitä vastoin ainoastaan emoyhtiölle määrättyllä sakolla, jonka perusmäärää on huomattavasti korotettu, on suuntaviivojen 30 kohdan mukaisesti tarkoitus varmistaa, ”että sakoilla on riittävä pelotevaikutus” yrityksille, joiden muusta kuin rikkomiseen liittyvien tavaroiden ja palvelujen myynnistä saama liikevaihto on huomattavan suuri.

Näin ollen yhtäältä perusmäärän laskennassa suuntaviivojen 25 kohdan mukaisesti huomioon otetulla korotetulla määrällä ja toisaalta samojen suuntaviivojen 30 kohdan mukaisesti emoyhtiölle määrättyllä erityisellä korotuksella pyritään kahteen erilliseen ehkäisevää vaikutusta koskevaan tavoitteeseen, jotka komissio voi perustellusti ottaa huomioon sakon määrittelyssä.

(ks. 250–253, 255, 256, 288 ja 289 kohta)

9. Komissiolla on sakkojen laskentatavassa laaja harkintavalta, ja se voi ottaa tässä yhteydessä huomioon lukuisia tekijöitä, joihin kuuluu kyseessä olevien yritysten yhteistyö komission yksiköiden toteuttaman tutkimuksen aikana. Komission on tässä yhteydessä suoritettava tosiseikkoja koskevia monimutkaisia arvioita, kuten arvioita, jotka koskevat mainittujen yritysten yhteistyötä. Kun kyse on kartellin jäsenten tekemän yhteistyön arvioinnista, ainoastaan komission tekemä ilmeinen arviointivirhe voi olla arvostelun kohteena, koska komissiolla on laaja harkintavalta, kun se arvioi yrityksen yhteistyön laatua ja hyödyllisyyttä muun muassa suhteessa muiden yritysten myötävaikutukseen asian selvittämisessä.

Vaikka komission on perusteltava ne syyt, joiden nojalla se katsoo, että yritysten sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun tiedonannon puitteissa toimittamat seikat merkitsevät myötävaikutusta, joka oikeuttaa tai ei oikeuta määrättävän sakon alentamiseen, on sitä vastoin yritysten, jotka haluavat riitauttaa komission tältä osin tekemän päätöksen, tehtävänä osoittaa, että komissio ei olisi ilman tällaisia yritysten vapaaehtoisesti toimittamia tietoja voinut näyttää toteen kilpailusääntöjen rikkomisen olennaista

osaa ja siis tehdä päätöstä, jossa määrätään sakkoja.

Sakkojen alentaminen kilpailulainsäädännön rikkomiseen osallistuneiden yritysten komission kanssa tekemän yhteistyön vuoksi perustuu näkemykseen siitä, että tällainen yhteistyö helpottaa komission tehtävää sen pyrkiessä toteamaan rikkomisen olemassaolon ja – tarvittaessa – saamaan sen loppumaan. Kun alennuksen olemassaolon syy otetaan huomioon, komissio ei voi sivuuttaa annettujen tietojen hyödyllisyyttä, jota on välttämättä tarkasteltava suhteessa sen hallussa jo oleviin todisteisiin.

Kun yritys yhteistyön puitteissa pelkää vahvistaa – epätasaisesti – yhtä nimenomaisesti – tietyt sellaisista tiedoista, jotka jokin toinen yritys on jo toimittanut ollakseen yhteistyössä komission kanssa, sen yhteistyön asteen – vaikka siitä saattaa olla komissiolle tiettyä hyötyä – ei voida katsoa olevan rinnastettavissa nämä tiedot ensimmäisenä toimittaneen yrityksen yhteistyön asteeseen. Lausunto, jossa pelkääntään tietystä määrin vahvistetaan komissiolla jo oleva lausunto, ei nimittäin merkittävästi helpota komission tehtävää. Siten sen vuoksi ei olisi perusteltua alentaa sakkoa yhteistyön perusteella. Sakkoa ei myöskään voida alentaa sen perusteella, että yritys on tehnyt asian tutkinnassa yhteistyötä,

silloin, kun kyseinen yhteistyö ei ole mennyt pidemmälle kuin yritykselle asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla kuuluvista velvollisuuksista seuraa.

(ks. 340–344 kohta)

kohdistamasta valvonnasta on muistutettava, että unionin yleiselle tuomioistuimelle asetuksen N:o 1/2003 31 artiklassa EY 229 artiklan mukaisesti annettu täysi harkintavalta, joka merkitsee enemmän kuin pelkkää laillisuusvalvontaa, jota harjoitettaessa voidaan vain hylätä kumoamiskanne tai kumota kanteen kohteena oleva toimi, merkitsee sitä, että tämä tuomioistuin voi muuttaa riidanalaista toimea jopa silloin, kun sitä ei kumota, ja ottaa huomioon kaikki tosiseikat muuttaakseen esimerkiksi sakon määrää.

10. Unionin tuomioistuinten komission kilpailuasioissa tekemiin päätöksiin

(ks. 379 kohta)